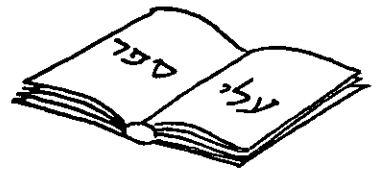

קרביתעיה - וטעויות בגבעות

(על ספרו החדש של נני-ברניג' ס.א.ל. מרשל)

ועוד: —

„כתוצאה מבחינתו החודרת את מהותו ואורחיו של קרביתעיה, למד מרשל רבות על אודות הלחימה על-פני-הקרקע; עובדות-יסוד המשפיעות על הצלחה או כשלון, חיים או מות, בקרב — עובדות אשר שום איש צבא החושב מחשבה רצינית אינו רשאי להתעלם מהן. אכן, תוקפה של הערכה זו חל לא על „חיילי קרביתעיה“ בלבד. הבה ויקראו אנשי-קשר, למשל, בספר זה — ויעשו נא, בפעולת חיבור פשוטה, את חשבון חייה-אדם שאבדו משום שמכשירי האלחוט לא יכלו „לפלוס דרך“ ברגעים בהם היו הלוחמים זקוקים באופן נואש לעזרה או לידיעה (והרי רשת-התקשורת היתה ראשון הנפגעים)“ בכל קרב מאלה המתוארים בספרו של מרשל, פרט לאחד). הבה ויקראו-נא בספר זה קציני המטה שבכל הדרגים — ויוזכר להם באיזו קלות עלולים חיילים להבין הבנה-מוטעית הוראת שאינן ברורות כל צורכן. מי יתן ויערכו את חשבון האבידות שהיו תוצאה ישירה מכך שמישהו לא השלים את עיבודה של תכנית על כל הדרוש בה, או לא מסר למועד ידיעה אשר מישהו אחר היה זקוק לה דחופות.“

בעוברו לציטוט הקטעים מתיאור-הקרב ע"י מרשל, מציין גיוגלר, כי באותו אביב 1953 (דהיינו, אחר שהדיביזיה ה-7, בה מדובר בספר, כבר פעלה בזירת קוריאה מזה למעלה משנתיים וחצי, אם כי מתוך התחלפות הדרגית של כוח אדם בתוכה), התנהל ב„בוסתן התפוחים ליד פאן-מון-ג'ון“ משא-ומתן אינ-סופי ומייגע בענין חילופי שבויים וכריתת הסכם הפוגה; ובמשך זה שנתיים-כמעט, לחמה הארמיה השמינית כדי „לרפד“ את מערכה בפני התקפות, כשצויה הדיפלומטיה מונעים בעדה מלהתקדם או מלסגת, מלנצח או מלהפסיד.“

והרי אותו חלק עיקרי מסקירתו של גיוגלר, המוקדש ל„קרב הטעויות“ הלז — הקרב העומד כנראה גם במרכזו של הספר עצמו: —

במערך-החזית של הארמיה-השמינית, הפרוס לכל רוחבו של חצי-האי הקוריאני, היו החיילים מבלים ימים ולילות חד-גוניים במשימה הארוכה והמשעממת של השגחה על המדרונות והבקעה, המשתרעים בין הקו שלהם לבין ביצורי הצפוניים על הרכסים שמ-

„גבעת קדל-חזיר“, ספרו החדש של גנ. מרשל, הנודע שבמנתחי-הקרב האמריקאיים (והידוע למדי לקוראים בארצנו, ביחוד מאז מערכת-סיני), גדוש שפע לקחי-קרב — מרים, אך מחכימים. כזאת היא על כל פנים דעתם של כל סוקרי-הסקירות על ספר זה בעתונות הצבאית-המקצועית לגוניה, המופיעה בארה"ב. מיור ד. א. גיוגלר — שהוא עצמו „בעל דבר“ לא-מבוטל בתחום זה (שהרי הוא עורכו, ומחברו הראשי, של הספר „קרבנות בקוריאה“, שהופיע בעברית בהוצ' „מערכות“) — אף הוא באותה דעה; בסקירתו מדגים הוא את טיבו של הספר החדש על ידי ציטוט קטעי תיאור-קרב חי, מזעזע ומאלף-מאין-כמוהו: תיאור הקרב של פלוגות רגלים, שלחמו רוב הזמן בחשכת הליל, וכל הזמן באפלת אי-ההתמצאות וטעות-הדדית — ראית-אויב-כידיד וראית-ידיד-כאויב — על גבעה עקובה מדם.

אמנם, בניתוחו זה של גיוגלר (וכנראה אף בספרו של מרשל) יש גורם שאיננו מופיע ברוב המלחמות: הספק האם בכלל עומדת עוד המלחמה להמשך, והי אם יש טעם לקרב ולקרבנות. כזה היה המצב באותם ימי שלחמת-קוריאה — מצב שלפיו לא ניתן ללמוד הרבה ממלחמה זו לגבי מלחמות אחרות, בהן אין מצוי גורם-ספק מיוחד זה. אך מן הראוי לעמוד כאן על כמה הערכות אחרות שבסקירת מיור גיוגלר — הערכות של מחבר לגבי מחבר: —

„מרשל — עתונאי מוכשר, שליט בסגנון-ספרותי רב-הבעה, ועם זאת חייל למוד-קרב המבין ומכבד טיבם של אנשים-לוחמים — משלב את כשרונותיו השונים כדי להגיש תיאור מציאותי מפורט של תקריות הקרב הכעורות והאכזריות. מבין הסופרים שנטלו על עצמם לתאר קרב מהו, מעטים הם אשר להם ידיעה כה אינטימית של המסיבות והמשתתפים בקרב כזו המצויה אצל מרשל לגבי המאורעות שהוא מתארם. בשל כך, ותודות לאורח-התיאור שהוא טיפח — לספר מפיו-הוא את הנסיונות אשר שמע מפי הלוחמים — חש הקורא לעתים קרובות, כאילו הוא עצמו מתבונן, מתוך החפירות, בלחימה. עקב התרכזו בכל איש ואיש — כמעט 300 מהם מוזכרים בספר בשמותיהם — אין המחבר מתרחק לעולם מן החייל, אף למען ראות את הקרב בכללותו.“

מול. חזיתה של הארמיה השמינית היתה מורכבת משרשרת בונקרים שנבנו, שונו ותוקנו במשך תקופה זו של לוחמה נייחת. מעבר לקוי החזית העיקריים היתה לארמיה השמינית "קליפה" תיצונית של מוצבים בעצמת פלוגה או מחלקה, שנודקרו עד אל קרבת הקו האויב. מעבר למוצבים נמצאו עמדות התשמוע — ובהן, כרגיל, שני רובאים וטלפון. לא-חר חשכה היו אנשים אלה תופסים את עמדותיהם הגלמודות ומבלים בהם את הלילה בדממה חרישית. כשהם מקוים להבחין בהתקפת אויב בעודה מתקרת בת, ולהספיק להשמיע את אות האתרעה, ולחמוק אח"כ כדי לחזור ולהצטרף ליחידתם — ולקחת חלק בהגנת המוצב. אמצעים אלה התקינה לעצמה הארמיה השמינית כדי "לרפד" את מערכה בפני התקפת אויב כי תבוא. היתה זו גירסה מהופכת של "הגנה לעומק" — את ה"עומק" לא היו מטפחים כלפי-העורף אלא בונים כלפי-האויב.

גגות שקי-החול ורשת החפירות האומרת-רבות, שבין הבונקרים, וסביבם, עשו מערכת-הגנה זו למטרה בולטת ומתמדת להתקפות אויר. אולם באביב שנת 1953 לא ציפו חיילים אמריקאיים ברצינות להתקפת-אויר. הם חיכו מהיריב רק לפעולות קרקע מוגבלות — פעולות פטרול וגישוש, הן התקפיות והן הגנתיות. לגבי החיילים כבר הפכה מלחמת-קוריאה למין מבצע מעומעם, שחריפותו ניטלה ממנו; מבצע, אשר שוב ושוב עמדו להמריצו — או לשת-קו — ואשר לא נועד להימשך אלא עד אותו רגע בו יצליחו האנשים שבבוסתן התפוחים ליד פאן-מון-ג'ון להחליט סוף סוף על תנאי הסכם הפסקת האש. שלושת ימיה של הלחימה אשר פרצה על "גבעת-קדל-חזיר" היו הפסקה קצרה במתכונת-לוחמה שגרתית זו.

"גבעת-קדל-חזיר" היתה אחת מאותם מוצבי-החוף. "קדל-חזיר" נסמכה ב"אותה גבעה מתועבת, באלדי הזקן, שלאחר חודשי קרב נשארה מצולקת כולה; הר הנראה כערימת-פסולת, שקופחה ע"י הטבע עוד יותר מאשר נפגעה ע"י אדם". באלדי הזקן נמצא בידים סיניות.

ב-16 באפריל 1953 בערב — ערב אשר בו היה האביב הקוריאני בשיא תפארתו, ומדרונות אותה גבעה מלאו ריחם של שפעת שזיפי הבר וניצני ה"אינדוליאה" — נמצאו שתי מחלקות רובאיות (76 איש מפלוגה "הא" של רגימנט הרגלים ה-31 שבדיבזית הרגלים ה-7) מגינות על "גבעת-קדל-

חזיר". אם נספור גם את אנשי הארטילריה, הר-פואה וההנדסה הנספחים, נמצא ש-96 איש עמדו לרשות לויטננט תומאס הארולד, מפקד הפלוגה. היתה זה ערב נעים, שכמעט ולא הופרע ע"י העובדה כי אנשי המודיעין הזהירו בפני התקפת אויב אשר — בהתאם לדברי שבויים שנתפסו זה עתה — נועדה לאותו לילה. התראות כאלו היו שכיחות למדי, יותר מההתקפות עצמן.

בערב זה, באותו פרק זמן שלו בו הופך אור-היום לחשכה, היו אנשי פלוגתו של הארולד מסיימים את ארוחת הערב שלהם. מעבר-ההוא, האויב, של העיניים מק נשמעה מנגינה של אמירת-זמר חלושה "כנעימת נכאים חנוקה, כאילו נישאה מתוך באר". אחד החיילים חשב כי היא נשמעה כאילו נאספו הסינים במנהרות. הלויטננט שאל מה פירושה. "אלה שירי תפיל לה", אמר המתרגם. "איני יכול לשמוע את המלים אולם אני מכיר את המנגינה. הם מתכוונים למות". "יתכן שגם אנו היינו צריכים לשיר", אמר הארולד. אם עמדה להתרחש התקפה, הרי כבר דאג לכך כי אנשיו יהיו דרוכים לקראתה, כי הוא הודיע למפקדי המשנה העיקריים שלו על אזהרת אנשי המודיעין. הוא שאב בטחה מהעובדה שאנשיו לא יהיו קרבנות להתקפת-פתע.

מיד משירדה החשכה, חמקו 20 מאנשיו של הארולד במורד הגבעה בשביל לתפוס את עמדות-התשמוע; חמישה איש אחרים יצאו במשימת-פטרול. כך נשארו על הגבעה 71 איש.

בהגיעם זוחלים מתוך החשכה, השמידו הסינים את עמדות-התשמוע תוך הרגעים הראשונים. מתוך 20 האנשים מתו שלושה-עשר. אף אחד לא הצליח לחזור לעמדת הפלוגה, או אף לטלפן ולהזהיר את האחרים. כל אחת מ"תקריות" אלו בשרשרת משמרת-החוף היתה מעין מחזה-בתוך-מחזה. כל מחזה כזה התבצע מתחילתו ועד סופו מבלי שגרע או הוסיף דבר — ואף לא הקל במשהו — על מהלך המאורעות שנגעו לעיקר-הפלוגה.

כפי שלמד הארולד לדעת אחרי-כן — שעה שמרשי חקר את אנשיו לשם שחזור מאורעות הקרב — הרי ההתראה מפני התקפה צפויה לא הועברה בראוי. מבין שרידי פלוגה ה"הא", נמצא כי רק שלושה קיבלו את האתראה.

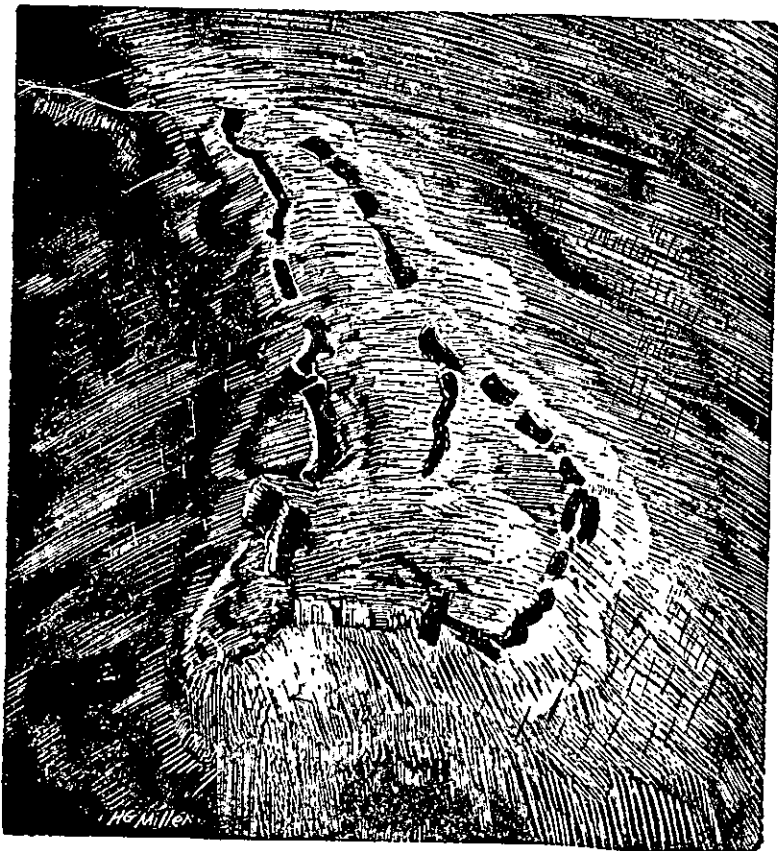
של מרבית האחרים עורערה. כפי שמציין מרשל, נוצח הכוח-הלוחם בטרם יכול היה אפילו לפתוח בפעולה. היתה זו המערכה הראשונה בדרמה של "גבעת קדל-חזיר" — אשר היתה עתידה ליהפך לטרגדיה של טעויות-גומלין, שבולבלה על-ידי מושגים-מוטעים על המתרחש, וסובכה על-ידי טעויות בזהווי צדדים.

מפקד הרגימנט שלה שתי מחלקות לתגבר את פלוגה "הא"; אולם הכנת התכנית לביצוע פקודה זו והוצאתן לפועל היו כאלה, שרק 16 אנשים נמצאו נעים אל הקרב בעקבותיו של לויטננט מוכשר, המקיף במילוי תפקידו. מחלקה אחת איבדה את דרכה בחשיכה. אחרת — מחלקה מפלוגה "יוד-בית" — חצתה את העמק בצעדה במבנה-שדרה ועלתה במעלה אחת השלוחות המוליכות אל "קדל-חזיר". כמאה מטר מראש הגבעה נפצעו שבעה אנשים מאש מקלע; מפקד המחלקה ייחס אש זו ל"חיל-מצב עצבני — אך שלנו". בסברם כי המשימה שהוטלה עליהם היתה פשוט לתגבר את חיל-המצב, ציפו אנשים אלה לכך כי על הגבעה יפגשו באמריקאים — ולא בסינים. הם עמדו כמה דקות כשראשיהם מופנים מעלה אל ראש הגבעה וצעקו, "הפסק אש! הפסק אש!" — כשסינים בלבד מקשיבים. אחרי נסיון-התקדמות נוסף — ואבידות נוספות — ציוה הלויטננט אובד-העצות על אנשיו להיסוג. כאשר ערך מחדש את מחלקתו למרגלות הגבעה, גילה כי אי-שם לאורך נתיב-הגישה "איבד שלושה-רבעים מכוחו, מבלי שאף אחד יפצה-פה".

בנסיון שני להשיב את המצב על "קדל-חזיר" על תיקונו, נצטוו שתי פלוגות, "יוד-אלף" ו"יוד-בית", להנחית בעת-זובעונה-אחת התקפת טרם-שחר משני צדדיו המנוגדים של הרכס. מחמת הסיכונים הטבוריים בעצם מהותה, דרשה תכנית זו את תשומת הלב הרבה ביותר לפרטים ולתיאום. ובכל זאת, בצאת שתי הפלוגות בחשיכה בנתיביהן השונים, היה לכל אחת מהן מושג משלה — ושונה — בדבר המשימה של-פניהן. היה זה כאילו יצאו שתי הפלוגות למשימות נפרדות-בתכלית. אחת ממחלקות פלוגה "יוד-בית" חזרה זה עתה מ"קדל-חזיר", כשאנשיה משוכנעים בכך שהסינים שולטים בגבעה; אולם כאשר ניתן לשתי המחלקות האחרות של אותה פלוגה עצמה תדריך מפורט על המשימה, לא נמסרה להן ידיעה רבת-ערך זו. דהיינו, טוען מרשל, עדות על החזקת הסינים בגבעה היתה מצויה, אם אמנם היתה מצויה

דקות מספר לאחר זאת החליקו חיילים סינים "כרוחות רפאים" לתוך החפירות שבראש הגבעה. עם התפוצצות הרימון הראשון, ניסה הארולד להתקשר עם מחלקותיו — אולם נוכח רק כי כל קווי הקשר שלו נותקו. משהופרד מפיקודיו, לא היה עוד כוח-פועל אלא זה של חייל עם רובהו; ואילו כל אחת ממחלקותיו לחמה בקרב נפרד-ומבודד, ללא הכונה או קו-מנחה, ואף ללא ידיעה ברורה כל שהיא על המתרחש-והולך בכל גופי-המשנה האחרים שעל הגבעה. הארולד יכול היה רק לנחש כי פלוגתו נתונה בהתקפת אויב, ועל סמך סברה זו ירה זיקוק שמשמעויותו המוסכמת היתה קריאה למתן סיוע-ארטילרי. מקץ שלוש שעות, כאשר הארטילריה — הן האמריקאית והן היריבה — החלישה את הפגזתה, הבחיין הארולד, שעקב במשמע-אוזן אחר המצב, והיה מנתחו לעצמו ניתוח-טקטי לפי סוגי הצלילים, בהעדרה של אש נשק-קל על הגבעה, וניערור בו החשש, כי פלוגתו חוסלה. בהשתמשו במכשיר האלחוט של צופה הארטילריה אשר אתו, העביר השערה זו אל מפקדת הגדוד. בתור סברה היתה השערה זו מדויקת במידה מתקבלת על הדעת; מ-76 האנשים* שהיו לו בתחילה, כבר נהרגו 39, נפצעו חמישה, ורוחם

* דהיינו מאנשי פלוגתו — מבלי להביא בחשבון את המסופחים השונים. — המער.

המוצב "קדל-חזיר", על הבונקרים והחפירות (המקורות בחלקו)

הערכה ראויה באחד מדרגי הפיקוד למשמעות עוב-
דה זו, הרי לא הועברה עדיין לרובאים מהם ציפו כי
"שיגו מפנה רצוי במהלך הקרב.

לאנשי פלוגה "יוד אלף" נאמר כי הסינים מחזיקים
בגבעה, וכי פלוגה "יוד-בית" משתתפת בהתקפה. אולם
לחיילים אלה חסרה הידיעה כי יתכן שאמריקאים
מעטים מחזיקים אולי עדיין בבונקרים אחדים; לא
היה ידוע על כל הגבלות במתן-אש. לעומת זאת,
הזכנו שתי מחלקות פלוגה "יוד-בית" רק למשימת
תגבור. סמל אחד הסביר: "נאמר לנו להכנס לשם
תנועה אל קדל-חזיר". לא נאמר לנו שאנו עתידים
לערוך שם התקפה". איש לא הזהיר את האנשים
האלה כי עליהם להיזהר ולצפות לפלוגה "יוד-אלף"
העולה באותו זמן בצד הנגדי של הגבעה.

מלבד הצורך להתגבר על אותם קשיים בלתי-
זמנעים המתלויים לכל התקפת לילה, הוכרחו איפוא
אנשים אלה להלחם בתוך החשיכה הנוספת של אי-
ידיעה. לבסוף, לעובדה כי חיילים בודדים לחמו תוך
גילויי אומץ ויזמה, לא נודעה אלא חשיבות מועטת.
לא היה זה מפתיע, בתנאים אלה, כי סמל מפלוגה
"יוד-אלף" ואחד מניצולי חיל המצב המקורי שמפלוגה
"הא", ייפגשו באחת מחפירות-הקלעים כשידו של כל
אחד מהם מורמת, נכונה להטיל בשני רימון-יד.
כן לא היה זה מעשה מפתיע — אם כי רווי-אירוניה
מרה — כי אחרי שהגיעה פלוגה "יוד-אלף" אל קו
הרכס, נעצרה התקפתה לאורך "כרבולת"-הרכס ע"י
שני חיילים רבי יזמה מפלוגה "יוד-בית"; הללו, בכור
גם מקלע אל אותו חלק הרכס שפלוגה "יוד-אלף"
כבשה זה עתה, ירו עד שאזלה תחמושתם. "אנשי
פלוגה "יוד-אלף" ניסו לאותת לאלה מפלוגה "יוד-
בית" שיחדלו מלירות, אולם האש היתה עזה מכדי
שיוכלו להתרומם בפניה. האש דעכה רק לאחר שהוקו
לפלוגה "יוד-בית" דם כה רב עדי-כי שותקה. תוך
שלבי התפתחות אלה אבדה פלוגה כל יזמה לפי-
עולה קיבוצית. ההתקפה נמשכה רק משום שחיילים
בודדים, מבעלי ההחלטה התקיפה-יותר, פתחו ב-
קרבות-יחידים נפרדים לחלוטין, וכמעט בלתי מקו-
שרים".

אף ששתי הפלוגות סבלו כ-120 אבידות — בערך
כמחצית עצמתן הכוללת — בהתקפה ובלחימה
שנתמשכה גם בשעות אור-היום, לא הביאו קרבות
אלה לנצחון. הסינים, שקיבלו תגבורת, החזיקו ביו-
תר ממחצית מערכת התעלות והבונקרים, כשהם מו-
סיפים לשחוק במשך היום כוחות אמריקאיים.

בשעה מאוחרת אחר הצהרים הגיע קצין יחסי-
הציבור של הדיביזיה ה-7 אל בונקר מוצב הפיקוד
של "גבעת-קדל-חזיר". הוא הביא אתו שנים מצל-
מיו, מתוך כונה לצלם את הדבר אשר סבור היה
כי היה בגדר פעולה אמריקאית מוצלחת. "שכח את
התמונות", אמר לו מפקד פלוגה "יוד-אלף"; "אני
רוצה שתעביר הודעה למפקדת הגדוד". הוא כתב
תשדורת קצרה — דרישה לעזרה, באם רוצים כי
יחזיק בעמדותיו. קצין יחסי-הציבור מיהר במורד
הגבעה כשהתשדורת אתו.

זהו, בקיצור נמרץ, סיפורו של מרשל על "גבעת-
קדל-חזיר". מתחילתו ועד סופו משקף הוא את תנ-
איו המשתנים של קרב — מתיחות, ערבוביה, פחה,
הומור, יאוש ועייפות אשר לא-יעדרו ממנת-חלקו של
איש חיל-הרגלים. יותר מ-500 איש עלו בגבעה,
מחלקה אחר מחלקה — לתוך הריחיים השוחקות.
אולם בזמן שמפקד פלוגה "יוד-אלף" שלח את בקשתו
לעזרה, לאחר לחימה שנמשכה לסירוגין 16 שעות,
נשארו רק 25 איש להגן על הגבעה. מקצתם של
האנשים השתמטו מקרב, מקצתם היו תשושים מכדי
להמשיך, אחרים הוסגו-אחור לפי פקודה; לפי
המספרים שמוסר מרשל נהרגו יותר מ-70 ונפצעו
לפחות 180 איש.

כדי להחזיק בגבעה נזקק הרגימנט לעזרה. צורך
זה בתגבורת מבחוץ עורר שאלת-יסוד, שהיתה פשו-
טה עד כדי להפתיע — "האם באמת יש ברצונכם
להחזיק בקדל-חזיר?" הרגימנט עורר את השאלה
במפקדת הדיביזיה, משם הועברה לקורפוס, ממנו
ל"ארמיה-השמינית" ולבסוף — אל "פיקוד-המזרח-
הרחוק". המפתיע כאן אינו בכך שהשאלה התעוררה
בכלל. היתה זו שאלה שיכירנה-מקומה — ושאותה
היה צורך ליישב עוד לפני שהתפוצץ רימון יחיד
על הגבעה. העובדה שהשאלה התעוררה תוך כדי
הקרב, וכי היה צורך להעבירה לכל אורכו של
צינור הפיקוד, לא היתה אפשרית אלא במלחמה מסוג
זה. יש-לשער כי שאלה זו הטרידה את מחשבת אנשי
הרגלים שעה שהיו נתונים בלחימה, בהחלישה את
תקיפות-החלטתם לנצח, ואת אמונם במפקדיהם. הל-
קח שעלינו ללמוד הוא, כי החייל זקוק ליותר מאשר
מיטב-הציוד ואימון כהלכה; אם רצוננו כי יזכה
בקרב ללא אבדות מופרזות, אין לשלול ממנו לעולם
את היתרון הבא מידיעה בטוחה, מעבר-לכל-ספק,
כי כל דבר אשר הוא עושה — אמנם הכרחי הנו.